

عکس: امیر خلوصی / ایستا

«ایران اقتصادی» سرنوشت برنامه ششم توسعه را زیر سایه بی تدبیری دولت روحانی بررسی می کند

کدام دولت برنامه گریز بود؟

روحانی از ارائه لایحه برنامه ششم توسعه به مجلس خودداری کرد و پس از تصویب قانون برنامه در مجلس آن را ابلاغ نکرد

گزارش

با توجه به تحویل برنامه هفتم به مجلس خوب است نگاهی به سرنوشت برنامه ششم توسعه بیندازیم که به دلیل عملکرد ضعیف دولت تدبیر و امید تحقق پایینی را به ثبت رساند. در واقع برنامه گریزی حسن روحانی و عدم پایبندی دولت وی به نظام برنامه ریزی در کشور موجب شد که عملاً نیمه دوم دهه ۹۰ کشور در سردرگمی کامل به سر برسد. عدم تمکین روحانی به نظام برنامه ریزی در کشور به حدی بود که حتی از ارائه لایحه برنامه ششم توسعه خودداری کرد و پس از تصویب قانون برنامه ششم توسعه در مجلس دهم به قانون تمکین نکرد و آن را به سازمان برنامه و بودجه و دستگاه‌های اجرایی ابلاغ نکرد.

به گزارش «ایران اقتصادی» لازمه

توسعه اقتصادی توجه ویژه به جایگاه نظام برنامه ریزی است. اینکه کشوری از یک وضعیت نامطلوب مراحل توسعه را طی کند نیازمند توجه به نظام برنامه ریزی است تا همه عناصر و ارکان سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی کشور در یک مجموعه از تحولات به هم پیوسته تغییر کند تا بتوانند اقتصاد و جامعه را به وضعیت مطلوب برسانند. بنابراین توجه به نظام برنامه ریزی از اهمیت بالایی برخوردار است. بررسی وضعیت عملکرد دولت‌های مختلف پس از انقلاب در ارائه برنامه‌های توسعه و اجرای آن حکایت از یک مسیر پرفراز و نشیب دارد اما در یکی از این مقاطع با پدیده‌ای نادر در نظام برنامه ریزی کشور روبه‌رو بوده‌ایم. کارنامه عملکرد روحانی در طول برنامه ششم توسعه در دولت دوازدهم نتیجه‌ای جز ذبح کردن منافع ملی و دور کردن کشور از

مسیر توسعه نداشته است. در آن دوره با رئیس جمهور برنامه گریز و گزارش گریز مواجه بودیم و این موضوع به جایگاه قانونگذاری و نظام برنامه ریزی در کشور لطمه وارد کرد. روحانی با این ادعا که مردم به من رأی داده‌اند و همان وعده‌های انتخاباتی برنامه دولت من است از ارائه برنامه ششم توسعه به مجلس خودداری کرد و پس از تصویب قانون برنامه ششم در مجلس آن را به عنوان رئیس جمهور ابلاغ نکرد. این اقدام روحانی موجب اعتراض علی لاریجانی رئیس مجلس دهم نیز شد. بررسی‌ها هم نشان می‌دهد به رغم انتشار قانون برنامه ششم توسعه در تاریخ ۲۱ فروردین ۱۳۹۶ در روزنامه رسمی و ابلاغه‌ای لاریجانی به رئیس جمهور سابق، حسن روحانی قانون برنامه ششم را بموقع ابلاغ نکرد و کشور طی دو ماه اول سال ۱۳۹۶ بدون برنامه اداره می‌شد.

روایت لاریجانی از مقاومت دولت برای ارائه برنامه ششم رئیس مجلس دهم شورای اسلامی ۲۸ آذر ۹۵ در جلسه علنی، ماجرای تدوین برنامه ششم از جلسه در مجمع تشخیص مصلحت نظام تا تأکید رهبر انقلاب در مورد ارائه لایحه از سوی دولت را تشریح کرد. علی لاریجانی در این جلسه در پاسخ به تذکر کواکبیان گفته بود: در مورد اینکه لایحه برنامه را به کمیسیون ارجاع دهیم چنین چیزی در آیین‌نامه داخلی مجلس نیامده و این موضوع در بودجه سالانه کشور ذکر شده است. رئیس مجلس با بیان اینکه ۶۱ درصد نمایندگان به کلیات لایحه برنامه ششم رأی مثبت داده‌اند، اظهار کرد: این موضوع نشان از هوشمندی نمایندگان است که راه را برای آینده کشور مشخص کرده‌اند. وی با ابراز اینکه اگر مواردی در لایحه

کارنامه عملکرد روحانی

در طول برنامه ششم

توسعه در دولت

دوازدهم نتیجه‌ای جز

ذبح کردن منافع ملی و

دور کردن کشور از مسیر

توسعه نداشته است. در

آن دوره با رئیس جمهور

برنامه گریز و گزارش گریز

مواجه بودیم و این

موضوع به جایگاه

قانونگذاری و نظام

برنامه ریزی در کشور

لطمه وارد کرد

برنامه ششم با سیاست‌های کلی مقام معظم رهبری متناقض باشد، به کمیسیون ارجاع می‌شود، گفت: شاید دولت موادی از این لایحه را قبول نداشته باشد که آن مواد برای اصلاح به کمیسیون تلفیق بازگشت داده خواهد شد.

لاریجانی با اشاره به جلسه‌ای که درباره برنامه ششم در مجمع تشخیص مصلحت نظام تشکیل شده بود، گفت: «در مجمع تشخیص مصلحت نظام تذکراتی داده شد و این مسأله مطرح شد که آیا تدوین برنامه جزو شئون دولت است یا خیر؟» که نظر مجمع تشخیص مصلحت نظام مخالف این موضوع بود و کار به مقام معظم رهبری کشید و ایشان کلیات سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه را ابلاغ کردند و قرار شد دولت لایحه مدونی تنظیم کند که این کار را نکرد.

لاریجانی توضیح می‌دهد: «سیاست‌های کلی برای برنامه ششم ابلاغ شده بود اما دولت لایحه جدیدی را برای برنامه ششم تقدیم مجلس نکرد، چه کاری انجام می‌دادیم، تذکراتی هم به دولت داده شد که باید لایحه برنامه ششم را تقدیم مجلس کند، بنده خودم با آقای روحانی رئیس جمهور و آقای عارف در این زمینه صحبت کردم البته ترمیمی انجام دادند و جدولی را اصلاح کردند، بنده این موضوع را رد نمی‌کنم ولی باز هم آن لایحه هیبت برنامه ششم را نداشت. در نتیجه کار به مقام معظم رهبری کشید و نظر ایشان هم این بود که دولت باید لایحه بدهد اما ندادند، چه کار باید می‌کردیم؟»

وی تأکید کرد: آیا ما باید کشور را بدون برنامه می‌گذاشتیم یا لایحه را تدوین می‌کردیم؟ اولویت این بود دولت لایحه بدهد اما نکردند، چه کنیم؟ باید تلاش کنیم افکارمان به یکدیگر نزدیک‌تر شود، مجلس شورای اسلامی خیرخواهانه و عاقلانه در این مسیر حرکت کرد تا کشور بدون برنامه باقی نماند، بنده هم معتقدم هماهنگی با دولت حتماً خوب است، جایی که مشکل وجود دارد، دولت نظرش را به ما بگوید آن را مدنظر قرار می‌دهیم. لاریجانی ادامه داد: در مجلس نهم می‌خواستند با عجله برنامه ششم را بررسی کنند که آقای کواکبیان، خود شما و دیگر نمایندگان نامه‌ای نوشتید و آن را امضا کردید تا از بررسی شدن باعجله برنامه ششم جلوگیری کنید. پس از آنکه در مجلس دهم دولت لایحه برنامه ششم را ارائه کرد، خود شما گفتید که این لایحه برنامه نیست و اگر به هر اقتصاددانی نشان داده شود، آن را به عنوان برنامه ششم قبول نمی‌کند.

وی افزود: در همین راستا تذکراتی به دولت داده شد که لایحه را ترمیم کند اما دولت فقط اصلاحات اندکی را انجام داد. لاریجانی با بیان اینکه در این حالت مجلس دوره پیش روی خود داشت، اظهار کرد: یا باید دولت برنامه را کامل می‌کرد که این کار را انجام نداد، یا اینکه کمیسیون تلفیق مجلس برنامه ششم را تدوین می‌کرد که این اقدام را انجام داد.

بی‌تدبیری در نظام تدبیر به سبک

حسن روحانی

یکی از مصادیق بی‌تدبیری در دولت روحانی را می‌توان به عدم ارائه برنامه توسعه ششم و عدم اجرای قانون برنامه توسعه دانست. یافته‌های دیوان محاسبات نشان می‌دهد به‌رغم اینکه در قانون برنامه ششم توسعه دستیابی به متوسط رشد سالانه ۸ درصد هدف‌گذاری شده بود، اما متوسط رشد در سال‌های اجرای برنامه، تنها ۰.۷۶ درصد بوده است. بر اساس گزارش دیوان محاسبات، هدف‌گذاری قانونگذار در برنامه ششم توسعه در ۳۰ درصد به‌طور کامل محقق شده، در ۲۲ درصد احکام محقق نشده و در ۴۸ درصد احکام بخشی از آنها محقق شده و بسیاری از احکام مانند افزایش توان تولید برق تا ۲۵ هزار مگاوات، بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده، توسعه دولت الکترونیک، تقویت دیپلماسی اقتصادی با تمرکز بر ورود به بازارهای جهانی و هوشمندسازی مدارس در قانون برنامه ششم مغفول مانده است. به‌طور کلی، روحانی در اظهارات خود مخالف ارائه برنامه ششم توسعه بود. او مدعی بود برنامه توسعه نمی‌تواند به بهبود وضعیت کشور کمک کند به عبارت دیگر دولت تدبیر و امید از ابتدا اعتقادی به نوشتن برنامه ششم توسعه نداشت و در نهایت نیز به نظام برنامه ریزی کشور آسیب جدی وارد کرد. روحانی در جلساتی که در مجمع تشخیص مصلحت نظام هم برای تدوین سیاست‌های کلی برنامه ششم تشکیل می‌شد، شرکت نمی‌کرد. نتایج این عقیده را نیز در ناگراها و شاخص‌های اقتصادی دهه ۹۰ می‌توان مشاهده کرد که به دهه از دست رفته اقتصاد ایران معروف شد. حسن روحانی با کمک نوبخت، همتی و دژپسند که در تیم اقتصادی، وی را همراهی می‌کردند با تکیه بر همین نظریات تورم‌های افسارگسیخته، جهش‌های نرخ ارز و رشد فزاینده نقدینگی را به اقتصاد ایران تحمیل کردند و سفره مردم در طول ۸ سال عمر دولت‌های یازدهم و دوازدهم کوچک و کوچک‌تر شد.

پرداخت تسهیلات ازدواج و فرزند از ۳۲ هزار میلیارد تومان گذشت

خبر

مدیر اداره اعتبارات بانک مرکزی گفت که از ابتدای امسال تاکنون ۳۲،۲ هزار میلیارد تومان شامل ۷،۶ هزار میلیارد تومان تسهیلات فرزندآوری و ۲۴،۶ هزار میلیارد تومان تسهیلات ازدواج توسط شبکه بانکی به متقاضیان پرداخت شده است.

به گزارش بانک مرکزی، مهدی سبحانی در تشریح اقدامات بانک مرکزی در راستای تسریع و تسهیل در پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج و فرزندآوری افزود: تأکیدات جدی در جلسات و مکاتبات مربوط برای تسهیل در اخذ ضمانت و تسریع در فرایند پرداخت، ایجاد امکان مشاهده وضعیت و رتبه اعتباری متقاضیان در سامانه فرزند و نیز آغاز فرایند اخذ ضمانت و وثایق به صورت غیرحضوری در تعدادی از بانک‌ها منجر به این موضوع شده است که از ابتدای سال ۱۴۰۲ تا ۲۸ خرداد مبلغ ۷،۶ هزار میلیارد تومان تسهیلات فرزندآوری پرداخت شود که بیانگر رشد حدود ۱۳۳ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل است. وی گفت: از این مبلغ ۱،۲ هزار میلیارد تومان برای فرزند نخست، ۳،۱ هزار میلیارد تومان برای فرزند دوم، ۲،۲ هزار میلیارد تومان برای فرزند سوم، ۸۰۰ میلیارد تومان برای فرزند چهارم و ۳۰۰ میلیارد تومان برای فرزند پنجم و بیشتر پرداخت شده است.

مدیر اداره اعتبارات بانک مرکزی تصریح کرد: در خصوص تسهیلات ازدواج از ابتدای سال جاری تا تاریخ ۲۸ خرداد مبلغ ۲۴،۶ هزار میلیارد تومان تسهیلات قرض‌الحسنه پرداخت شده است که نسبت به مدت مشابه سال قبل، رشد ۱،۸ درصدی را نشان می‌دهد. وی خاطر نشان کرد: بانک مرکزی با عنایت به تأکیدات رئیس جمهور و

بنیادین تورم، مهار رشد نقدینگی است.

در خصوص نرخ رشد نقدینگی، هدف‌گذاری دولت و بانک مرکزی این بوده که رشد نقدینگی در سال جاری به محدوده ۲۵ درصد کاهش یابد که عملکرد ۲ ماه نخست امسال نشان می‌دهد این هدف به تحقق نزدیک است. بر اساس گزارش بانک مرکزی، رشد نقدینگی در ۲ ماه ابتدایی امسال ۲،۱ درصد بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲ دهم درصد کاهش داشته است. رشد نقدینگی در ۲ ماه نخست سال‌های ۹۸ تا ۱۴۰۱ به ترتیب در اردیبهشت ۹۸ به اسفند ۹۷؛ ۳،۱ درصد، در اردیبهشت ۹۹ به اسفند ۹۸؛ ۵ درصد، در اردیبهشت ۱۴۰۰ به اسفند ۹۹؛ ۳،۶ درصد و در اردیبهشت ۱۴۰۱ به اسفند ۱۴۰۰؛ ۲،۳ درصد بوده است. بنابراین رشد نقدینگی در ۲ ماه ابتدای امسال کمترین نرخ را در پنج سال اخیر داشته است.

بر همین اساس رشد نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به اردیبهشت ۱۴۰۲ معادل ۳۰،۹ درصد، در ۱۲ ماه منتهی به اردیبهشت ۱۴۰۱ معادل ۳۴،۷ درصد و رشد نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به اردیبهشت ۱۴۰۰ معادل ۳۸،۸ درصد بوده است که انتظار می‌رود با همین روند تا پایان سال جاری هدف‌گذاری رشد نقدینگی ۲۵ درصد محقق شود.

ثبات کمترین رشد نقدینگی ۵ سال اخیر در ۲ ماهه نخست امسال

خبر

دولت سیزدهم در کنار ثبات بخشی به بازارها، از عوامل بنیادین اثرگذار بر تورم نیز غافل نشده و یکی از مصادیق تلاش برای مهار عوامل بنیادین تورم، کنترل رشد نقدینگی است؛ به طوری که در ۲ ماه نخست امسال، کمترین میزان رشد نقدینگی در پنج سال اخیر به ثبت رسیده است.

به گزارش وزارت امور اقتصادی و دارایی، تورم در کشور ما نیم قرن است که به عنوان یک مسأله مطرح بوده است. در دهه ۷۰ تورم ۲۵ درصدی و در دهه ۸۰ به‌طور متوسط تورم ۱۵ درصدی وجود داشت؛ در دهه ۹۰ نیز متوسط تورم افزایشی بود و در پنج سال اخیر اقتصاد ایران دست به گریبان تورم متوسط ۴۰ درصدی بوده است.

رفع ناترازی‌های موجود در بخش‌های مختلف اقتصادی که سال‌ها موجب بروز تورم در کشور شده بود در دولت سیزدهم از طریق برنامه اصلاح ساختار بودجه، اصلاح نظام بانکی، اصلاح صندوق‌های بازنشستگی و اصلاح قیمت‌گذاری دستوری بر تولیدات بنگاه‌ها دنبال می‌شود. به‌طور کلی، در رابطه با کانال‌های ایجادکننده تورم در اقتصاد ایران می‌توان به دو دسته کلی «عوامل بنیادین» و «عوامل کوتاه‌مدت» اشاره کرد. عوامل بنیادین شامل عواملی است که نرخ تورم بلندمدت را شکل داده و زمینه تورم‌های بالاتر را در صورت بروز شوک‌های اقتصادی فراهم می‌کند. از جمله این عوامل می‌توان به عدم تناسب رشد بالای نقدینگی (نشأت‌گرفته از ناترازی‌های اقتصاد مانند ناترازی در بودجه دولت، ناترازی در نظام بانکی، ناترازی در بنگاه‌های اقتصادی و غیره) اشاره کرد.

در واقع دولت سیزدهم در کنار ثبات بخشی به بازارها، از عوامل بنیادین اثرگذار بر تورم نیز غافل نشده و یکی از مصادیق تلاش برای مهار عوامل

رئیس کل بانک مرکزی و در پیش بودن هفته ازدواج آسان و روز ازدواج، در راستای تسریع و تسهیل در پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج، بسته نظارتی- اعتباری خود را که ناظر بر تسهیل در اخذ ضمانت، تسریع در تعیین شعبه، تشکیل پرونده و پرداخت و آغاز بررسی‌های نظارت میدانی بود، در تاریخ ۲۰ خرداد ۱۴۰۲ به بانک‌های عامل ابلاغ کرد.

صحابی ادامه داد: با ابلاغ بسته مذکور شاهد رشد چشمگیر پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج توسط شبکه بانکی بودیم، به طوری که آمار پرداختی مذکور که از ابتدای امسال تا تاریخ ۲۰ خرداد مبلغ ۱۹ هزار میلیارد تومان و نسبت به سال قبل با رشد منفی مواجه بود، با تعامل، همراهی، همکاری و تسریع در پرداخت تسهیلات و اخذ ضامن توسط شبکه بانکی و بانک مرکزی در روز ۲۸ خرداد به مبلغ ۲۴،۶ هزار میلیارد تومان افزایش یافت که بیانگر رشد ۳۰ درصدی نسبت به روز آغاز ابلاغ بسته مذکور است.

وی گفت: در قبال تسهیلات ودیعه مسکن نیز از ابتدای طرح (تیر ۱۴۰۱) تا ۲۸ خرداد ۱۴۰۲ تعداد ۲۶۷ هزار و ۴۶۲ پرونده تسهیلاتی تشکیل شده است که از این تعداد ۲۳۶ هزار و ۴۲۳ نفر به میزان ۱۳،۸ هزار میلیارد تومان تسهیلات دریافت کرده‌اند.